

מאת אורי אבנרי

25 - 23 ב'ול' 1973

2 נגד 28: הפרדת

הדת מן המדינה

יום אחד לפני סוף המושב. שרהדות סוכים באי חור את הוויכוח על מישרו. הגיעה שעתן של הסיעות השונות להציע הצעות-סיכום.

מספר פרטוקול הכנסת, בסיגנונו היבש: **היו"ר טובה סנהדראי**: בשם סיעת מרי - חבר הכנסת אבנרי.

אורי אבנרי: להלן הצעת הסיכום לדיון על משרד הדתות מטעם סיעת מרי: "הכנסת מחליטה להפריד בין הדת והמדינה".

היו"ר טובה סנהדראי: אנו עוברים להצבעות על הצעות-הסיכום.

תחילה אני מעמידה להצבעה את הצעת-הסיכום שהי גיש חברי-הכנסת אבנרי.

אורי אבנרי: אני מבקש למנות את הקולות.

הצבעה

בעד הצעת הסיכום שהובאה עליידי ח"כ אבנרי - 2. נגד - 28.

הצעת הסיכום שהובאה עליידי חבר הכנסת אורי אבנרי לא נתקבלה.

השני שהצביע בעד הצעתנו, מילבדי: תופיק טובי מרק"ח. ה-28 שהצביעו נגד: חברי כל הסיעות, מן המערך ועד גח"ל.

שלושה חברי-כנסת נמנעו: אברהם כ"ץ (גח"ל-ליברלים), שושנה ארבל-אלמוזליני (מערך-אחדות העבודה) וראובן ארוי (מערך-מפ"ם).

עוד מעט נשמע את הסיעות השונות מדברות על הכפייה הדתית, ומבטיחות לבחורים להליחס, להיאבק, וכו' וכו'.

אפשר יהיה לשאול אותן: איך הצבעתן ביום ה-24 ביולי 1973?

כך נגזרה ההצעה

נגד מיסחר השרים

ההודעה האחרונה שלנו לעיתונות לפני תום המושב נגעה אף היא למילחמתנו בשחיתות. הנה לשונה: **יו"ר הכנסת, ישראל ישעיהו, הודיע לח"כ אבנרי שהוא גונז את הצעת-החוק הפרטית שלו, האוסרת עיסוק שרים במיסחר פרטי.**

היו"ר הסתמך על סעיף 117 של התקנון, האמר שאין להניח באותו מושב מחדש הצעת-החוק שהוסרה מסדר היום. ח"כ אבנרי מתח על כך בפנייה ליו"ר, והגדיר את ההחלטה כ"**טכסיס מיפלגתי תמוה.**"

מוכרחה להיות שחיתות כאשר המדינה כולה היא שלל בידי מפלגות אלה, וכל הפונקציות של המדינה הפכו זה מכבר לאחוזות פרטיות של המיפלגות. אחוזות אלה מתחלקות בעת הרכבת הקואליציה. בכל אלוהו כזו ממנה המיפלגה את הפקידים, משבצת את הסקנים, מח" לקת את ההטבות לחבריה ומנצלת למען המיפלגה באלף ואחת צורות את התקציב והסמכויות.

מצב של שחיתות

מוכרחה להיות שחיתות כאשר המישטר מחלק במשך השנה מאות מיליוני לירות באלף ואחת צורות - סובסידיות, פרמיות, מענקים, ממיכות, פטור ממסים, אש-ראי זול, רשינות ייבוא, הקלות במכס, מעמד של "מפ"עלים מאושרים", קרקעות המדינה, הזמנות ממשלתיות, ג'ובים, רשינות לעסקים, החלפת סיווג קרקעות, תנאי העדפה, רשינות בנקים, מונופולים, זכויות, חברות ליש-ראל, רווחים מובטחים, חוזר הפסדים, חזר מסים, ערובות ממשלתיות ועוד ועוד - וכל זה ללא שום קריטריון.

מוכרחה להיות שחיתות!

על-פי שרירות מוחלטת ושיקול-דעת בלעדי של שר או פקיד - על-פי צבע העיניים, או על-פי צבע פינגוסי-החבר המיפלגתי.

מוכרחה להיות שחיתות כאשר יש בארץ מצבה אדירה לשחיתות ממוסדת, כמו "קרן ספיר". קרן ספיר נהנית מחיפוי טוטלי של מבקרי-המדינה. המבקר מספק לה אליבי מימסדי. אך מהי קרן ספיר, אם לא מכשיר שבי-אמצעותו כל המבקשים הסבות משרה-אוצר יכולים לר-כוש את לבו? ובאותו זמן - מכשיר שבאמצעותו מעביר שרה-אוצר מיליונים לאנשי-הסדרו - מוסדות, עיריות, מיפלגות, הכל לפי האינטרס של מיפלגתו?

מוכרחה להיות שחיתות במדינה שבה גדל בדור האחרון מעמד קטנים חדש, מעמד פרוטקציונרים, המחלי-קים ביניהם ובין קרוביהם את הקרקעות, את הדירות, את המכוניות, את הנסיעות לחוץ-לארץ, בה בשעה שהם שוללים את הדירות, את הקרקעות, את המכוניות ואת הנסיעות משאר חלקי העם באמצעות המיסוי האנטי-חברתי. **מוכרחה להיות שחיתות** במישטר כזה, והמישטר עצמו מעוניין להשחית את הציבור כדי לקיים את השיטה. הוא מעוניין לשבור כל גורמת של הגינות, כדי שלא ידונו את מעשיו שלו על פי גורמה זו. לכן קיימת מערכת מסים, המכריחה כל אזרח במדינה לרמות, לשקר, ליהפך לעברייני.

לפני חודש הציע ח"כ אבנרי הצעה מקיפה יותר באותו נושא, ואז הודיע שרה-המשפטים, יעקוב שימשון שפירא, שהוא מציע להסיר את הצעה מסדרי-היום. אך מר שפירא הוסיף שאם יתקן אבנרי את הצעתו, הוא יתמוך בה. על סמך זה הגיש אבנרי מייד הצעת-חוק מתוקנת וזו נפטלה עכשיו עליידי היו"ר.

"פירוש הדבר הוא **שניתן לי שטר ללא כיסוי.**" הודיע היום ח"כ אבנרי בתגובה על החלטת היו"ר. הכל היה טכסיס כדי להוריד את העניין באופן אלגנטי מסדר היום, ולאפשר לשרים גם להבא להתעשר תוך ניצול **מעמדם**, ולעסוק בעסקים פרטיים בתקופת כהונתם.

בנאומי להנמקת הצעת-החוק המקורית שלו, התייחס ח"כ אבנרי במפורש ל**קרן-ספיר**, למיסחר מר **משה דיין** בעתיקות, ולמכירת ספרים של הגב' **גולדה מאיר** ו**אבא אבן** במחירים מופלגים. בין השאר הביא מודעה שפורסמה בעיתון אמריקאי, למכירת ספרו של מר אבא אבן, ושלעלה התנוסס הסמל הרשמי של מדינת-ישראל.

חצי הרכוש

שייך לאשה

היה קיים חשש שהכנסת תסיים את כהונתה מבלי להביא לאישור סופי הצעת-חוק, שהדתיים התקוממו נגדה: "חוק יחסי הממון בין בני-זוג". הרמתי את קולי נגד מוזימה זו, ואולי היה לי חלק בכך שהחוק הובא בכל זאת לאישור, ברע האחרון ממש.

חוק זה קובע שבמיקרה של גירושין, רכוש הזוג מתחלק שווה בשווה - אלא אם כן ערכו בני-הזוג הסכם אחר.

תמכנו בחוק, אך אנו זיכרוננו הגיש שלוש הסתיי-גיות חשובות:

● הצענו לבטל את האפשרות להעביר את העניין לבית-הדין הרבני.

● הצענו להחיל את כל הזכויות גם על "ידועה בציבור".

● הצענו שהחוק יחול מייד על כל הזוגות הנשור אים במדינה. (החוק יחול רק על מי שמתחתן בעתיד.) להנמקת ההסתייגויות (שנדחו) אמרתי, בין השאר: **אורי אבנרי**: ...נישואין הם שותפות בין שני בני-אדם, וכל הקשור בנישואין צריך לשקף את שותפות-האמת בין שני בני-אדם שיוזכרויות - בעל ואשה.

הסתייגותנו הראשונה: אין שותפות אמיתית ומלאה בחוק הישראלי, כל עוד אין נישואין אזרחיים וגירושין אזרחיים, וכל עוד כופה החוק את ההלכה הדתית על הציבור. החוק כופה על אזרחים ועל אזרחיות מינהגים הסותרים את השותפות הזאת.

במיקרים רבים אין אנשים בארץ יכולים להתחתן לפי צו ליבם, מפני שההתקשרות סותרת הלכה זו או אחרת. אבל הדבר חמור עוד יותר לגבי גירושין. בגירושין בפני בית-דין רבני עדיפות עדיפות לבעל על פני האשה, ולא פעם משתמש הבעל בעדיפות זו כדי לסחוט מאשתו תנאי גירושין מחפירים.

החוק הזה אדוני היושב-ראש, אינו פותר בעיה זו. הוא צמוד לחוק המחייב עדיין גירושין בבית-דין רבני. החוק היה מגיע למלוא הגשמת מטרותו המתקדמת, אילו היה צמוד לחוק המאפשר גירושין אזרחיים. אבל, אדוני היושב-ראש גם בהיעדר התקין היסודי הנה בתחיקה הישראלית - תיקון שאני נאבק למענו - אין לתת בסוגית חלוקת הרכוש סמכות לבית הדין הרבני.

מכאן עברתי לפרשת "הידועה בציבור": **אורי אבנרי**: ...אני מציע תוספת המסבירה את עצמה: "הוראות חוק זה - בשנייה המחוייבים לפי העניין - יחולו על איש ואשה הידועים בציבור כבני-זוג, אף אם אינם נשואים זה לזו, ובליבד שאין האיש או האשה נשואים לאחר. מועד קיעת הנישואין של זוג כזה ייקבע - באין הסכמה - עליידי בית-המשפט".

פה מדובר, בחלק גדול מהמיקרים, על זוג שהוא נשוי במלוא מובן המילה מבחינה ריגשית, מבחינה מוסרית ומבחינה מעשית, אבל שאיננו יכול להגשים את נישואיו על-פי החוק הישראלי.

זוג כזה יכול ללכת בדרך שבה הלכו רבים, כולל שופט של בית-המשפט העליון של המדינה, אשר בהיותו כהן ובחירת-לבו גרושה, נסע לאמריקה, הרחק מהחוקים שהוא מופקד על שמירתם, ונשא שם אשה בנישואין אזרחיים. זו כזה יכול הנישא ב,נישואי מכסיקו", הנעשים באמצעות בוליהדואר, או לנסוע לקרפיסין, אך יש המעדי פים לחיות במשותף, כ"ידועה בציבור" וידוע בציבור.

זה נובע מהתחיקה הבלתי-דמוקרטית שכנסת זו, וקוד-מותיה, כפו על אזרחים בישראל.

איזו הצדקה יש לשלול מן האשה בזוג כזה את כל הזכויות המשפטיות שחוק זה מעניק לה? למה אשה אחרת, הנשואה לחוק? מבחינה מר-סרית ועניינית אין כל הבדל בין הידועה פנשו-אה לבין נשואה על-פי החוק הישראלי.

כאשר נימקתי את ההסתייגות שבאה להחיל את החוק גם על הזוגות שהתחתנו בעבר, לא יכלו הדתיים להתאפק: **טובה סנהדראי**: חוק זה מושתת על הסכמים. קודם לכן לא היו הסכמים כאלה.

אורי אבנרי: הייתי מבין, חברת-הכנסת סנהדראי אילו היה נאמר בחוק, שהוא חל על כל הנשואים, אולם זוג שהוא כבר נשוי יכול להודיע תוך חודש ימים שהי סידור לא יחול עליו, כלומר - לתת לו אופציה שלילית.

משה נסים: כך אתה מעורר ויוצר סיכסוכים. **אורי אבנרי**: אינני מאמין, חברי-הכנסת נסים, שיהיו בארץ הרבה זוגות שיעלה על דעתם להתכחש להסדר זה!

כאשר נימקתי את ההסתייגות שבאה להחיל את החוק גם על הזוגות שהתחתנו בעבר, לא יכלו הדתיים להתאפק: **טובה סנהדראי**: חוק זה מושתת על הסכמים. קודם לכן לא היו הסכמים כאלה.

אורי אבנרי: הייתי מבין, חברת-הכנסת סנהדראי אילו היה נאמר בחוק, שהוא חל על כל הנשואים, אולם זוג שהוא כבר נשוי יכול להודיע תוך חודש ימים שהי סידור לא יחול עליו, כלומר - לתת לו אופציה שלילית.

משה נסים: כך אתה מעורר ויוצר סיכסוכים. **אורי אבנרי**: אינני מאמין, חברי-הכנסת נסים, שיהיו בארץ הרבה זוגות שיעלה על דעתם להתכחש להסדר זה!

כאשר נימקתי את ההסתייגות שבאה להחיל את החוק גם על הזוגות שהתחתנו בעבר, לא יכלו הדתיים להתאפק: **טובה סנהדראי**: חוק זה מושתת על הסכמים. קודם לכן לא היו הסכמים כאלה.

אורי אבנרי: הייתי מבין, חברת-הכנסת סנהדראי אילו היה נאמר בחוק, שהוא חל על כל הנשואים, אולם זוג שהוא כבר נשוי יכול להודיע תוך חודש ימים שהי סידור לא יחול עליו, כלומר - לתת לו אופציה שלילית.

משה נסים: כך אתה מעורר ויוצר סיכסוכים. **אורי אבנרי**: אינני מאמין, חברי-הכנסת נסים, שיהיו בארץ הרבה זוגות שיעלה על דעתם להתכחש להסדר זה!

כאשר נימקתי את ההסתייגות שבאה להחיל את החוק גם על הזוגות שהתחתנו בעבר, לא יכלו הדתיים להתאפק: **טובה סנהדראי**: חוק זה מושתת על הסכמים. קודם לכן לא היו הסכמים כאלה.

אורי אבנרי: הייתי מבין, חברת-הכנסת סנהדראי אילו היה נאמר בחוק, שהוא חל על כל הנשואים, אולם זוג שהוא כבר נשוי יכול להודיע תוך חודש ימים שהי סידור לא יחול עליו, כלומר - לתת לו אופציה שלילית.